

DECLARAȚIE

Politicienii trebuie să înceteze intimidarea judecătorilor

4 mai 2020

Organizațiile semnatare își exprimă deosebita îngrijorare în legătură cu atacurile politicianilor împotriva Curții Constituționale și a sistemului judecătoresc și cer renunțarea imediată la acestea. Cerem Procuraturii Generale investigarea din oficiu, rapidă și minuțioasă a suspiciunilor de filaj a judecătorilor Curții Constituționale și să ofere detalii publice cu privire la acțiunile întreprinse. De asemenea, îndemnăm presa să relateze despre sectorul justiției într-un mod imparțial și cu respectarea normelor deontologice. Îndemnăm partenerii de dezvoltare să monitorizeze cu cea mai mare atenție situația actuală din jurul Curții Constituționale și atacurile împotriva judecătorilor.

În ultimele săptămâni, [Președintele țării, Igor DODON](#) și [unii deputați](#) ai partidelor de guvernare au făcut mai multe declarații publice care pot fi considerate atacuri la adresa Curții Constituționale și a sistemului judecătoresc.

A. Atacuri împotriva judecătorilor Curții Constituționale

Presiunile asupra judecătorilor Curții Constituționale au fost dezvăluite [pe 25 aprilie 2020 de către un deputat din opoziție](#). Potrivit acestuia, judecătorii constituționali ar fi urmăriți vizual de către două structuri de stat. La 28 aprilie 2020, [Procuratura Generală a precizat într-un comunicat de presă](#) că nu a inițiat vreun proces penal și nu a autorizat măsuri speciale de investigații în privința judecătorilor Curții Constituționale. Comunicatul mai menționează că deputatul va fi invitat la procuratură pentru prezentarea dovezilor și explicarea despre răspunderea pentru denunț fals sau calomnios. Comunicatul de presă pare a fi mai mult o intimidare a deputatului care a expus public informația despre filarea judecătorilor, decât preocuparea de investigare a faptelor invocate. La 29 aprilie 2020, [Președintele Comisiei Parlamentare juridice, numiri și imunități a solicitat Consiliului Superior al Magistraturii](#) (CSM) intentarea unei proceduri disciplinare și sancționarea a trei judecători ai Curții Constituționale. Sesizarea s-a referit la divulgarea modului de alegere a fostului Președinte al Curții Constituționale în august 2019. La 30 aprilie 2020, Președinta Curții Constituționale a declarat că [patru judecători ai Curții Constituționale suspectează că sunt filati](#) și că vor solicita procurorilor să investigheze aceste suspiciuni.

Se pare că [presiunile asupra judecătorilor Curții Constituționale sunt determinate](#) de examinarea de către aceasta a constituționalității acordului de împrumut de la Federația Rusă, [suspendat de către Curte la 23 aprilie 2020](#). De asemenea, presiunile par să fi fost alimentate de demiterea dlui Vladimir ȚURCAN, fost deputat al Partidului Socialiștilor, din funcția de Președinte al Curții Constituționale la [23 aprilie 2020](#). Demiterea a avut loc ca urmare a unei [discuții a acestuia cu Președintele Igor DODON](#) despre decizia privind suspendarea acordului de împrumut. La scurt timp după demiterea dlui Țurcan, [un reprezentant de vază al Partidului Socialiștilor a declarat](#) că „Gruparea Plahotniuc-Șor” a preluat din nou controlul asupra Curții Constituționale, iar în această remaniere a fost implicată opoziția parlamentară. În următoarele zile, [media afiliată alianței](#) de guvernare a publicat articole de presă tendențioase cu privire la integritatea noului Președinte al Curții Constituționale. La [28 aprilie 2020](#), Curtea Constituțională a emis un comunicat de presă în care a denunțat atacurile mediatice în adresa sa. La 4 mai 2020, [Plenul Curții Constituționale a sesizat Procuratura Generală](#) în legătură cu declarațiile din presă ale unor figuri publice și cu presupusele filaje și intimidări la adresa unor judecători ai Curții.

B. Atacuri împotriva celorlalți judecători

Membrii Guvernului au utilizat expresii ofensatoare în adresa judecătorilor. Potrivit acestor declarații, judecătorii ar fi o „gașcă coruptă” care folosesc sistemul pentru a obține pensii privilegiate și salarii mari. Atacurile asupra sistemului judecătoresc s-au intensificat după adoptarea la 18 februarie 2020 a [hotărârii](#)

[CtEDO cauza „Gemeni”](#), prin care Guvernul a fost obligat să plătească despăgubiri de peste 3.6 mil. EUR. La [20 februarie 2020](#), premierul Ion CHICU i-a cerut [ministrului Finanțelor](#) să inițieze procedura de reducere a bugetului sistemul judecătoresc cu 70 de milioane MDL. La 23 aprilie 2020, [a fost modificată Legea bugetului de stat](#), fiind redus bugetul justiției cu această sumă. Cu toate acestea, până la momentul actual nu au fost inițiate acțiuni de regres împotriva judecătorilor implicați în cauza „Gemenii”. Din contra, a fost lansat procesul de [modificare a regresului împotriva judecătorilor](#), insinuându-se nejustificat că legislația actuală nu permite solicitarea compensațiilor de la judecătorii care au încălcat legea cu rea credință.

[Într-un interviu recent](#), fostul Președinte interimar al CSM, Dorel MUSTEAȚĂ, a declarat că asupra lui au fost exercitate presiuni de către politicieni pentru a demisiona, prin pornirea unei cauze penale împotriva fratelui său. Dl Musteață a declarat că și asupra altor membri ai CSM au fost exercitate presiuni și că li s-ar fi sugerat să-și dea demisia.

Atacurile sau intimidarea judecătorilor nu pot fi acceptate. Judecătorii trebuie să fie independenți. Aceasta este una din principalele garanții ale statului de drept, a respectării drepturilor și a siguranței cetățenilor, precum și a echității sociale. Cel mai bun indiciu al independenței judecătorilor este luarea de către aceștia a unor decizii care nu sunt pe placul politicienilor. Cel mai bun exemplu al unei justiții dependente din democrațiile în devenire este lipsa deciziilor defavorabile conducerii țării și laudele politicienilor în adresa judecătorilor și procurorilor.

Într-o democrație fragilă, chiar și atacurile publice ale politicienilor sunt suficiente pentru a descuraja judecătorii. Aceasta nu înseamnă că judecătorii nu pot fi criticați pentru comportamentul său, însă critica trebuie făcută cu discreție, în baza informațiilor credibile și cu bună credință. Campaniile orchestrate de discreditare a judecătorilor nu pot fi acceptate în niciun caz.

Republica Moldova nu are o tradiție politică de respectare a independenței judecătorilor. Politicienii deseori atacă justiția fie prin declarații sau alte măsuri, fie încearcă să compromită independența justiției. CSM și Curtea Constituțională trebuie să acționeze în apărarea acestora, iar procurorii trebuie să investigheze din oficiu și minuțios orice încercare de filare sau intimidare a judecătorilor sau a procurorilor.

Organizațiile semnatare solicită:

- a. Politicienilor - să înceteze atacurile în adresa Curții Constituționale și a sistemului judecătoresc;**
- b. Procuraturii Generale - să investigheze din oficiu, minuțios și prompt suspiciunile de filare a judecătorilor Curții Constituționale și să ofere detalii publice cu privire la acțiunile întreprinse;**
- c. Mass-media - să relateze imparțial și cu bună credință despre situația din sectorul justiției, inclusiv cu privire la activitatea Curții Constituționale;**
- d. Partenerilor de dezvoltare - să monitorizeze cu cea mai mare atenție situația actuală din jurul Curții Constituționale, precum și atacurile politicienilor și acțiunile sau inacțiunile instituțiilor de drept împotriva judecătorilor și procurorilor.**

Organizații semnatare:

1. Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM),
2. Institutul de Politici și Reforme Europene (IPRE),
3. Amnesty International Moldova (AIM),
4. Comunitatea WatchDog,
5. Asociația pentru Democrație Participativă „ADEPT”,
6. Asociația Promo-LEX,
7. Fundația Est-Europeană,
8. Institutul de Politici Publice (IPP),
9. Centrul de Politici și Reforme (CPR),
10. Fundația Soros-Moldova,
11. Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER).